

Пошта одного маленького містечка працює краще за всі інші. Там ніколи не пропадають посилки і всі адресати завжди отримують листи вчасно. Якби хтось сказав, що ця пошта чарівна, він був би майже правий, бо там працюють таємні листоноші — Берта Довгохвоста і Людвік Мокренький. Щоночі вони вилазять зі своєї нірки і беруться за роботу: сортують листи, складають їх в акуратні купки, заклеюють розірвані конверти...

Зачекайте, скажете ви. А чому вони працюють лише вночі й мешкають у норі?

Листоноші Берта і Людвік — це... миші! А дуже допитливі миші інколи не можуть втриматися, беруть і читають деякі листи. Так вони дізнаються, що Еміль почувається самотнім і вже не вперше пише листа до Різдвяного Дідуса з проханням про друга. Різдвяний Дідусь не може задовольнити таке велике бажання, тому мишенята вирішують допомогти хлопчику самотужки.

*Адже всі потребують друзів.
І не лише напередодні Різдва!*

Ігнє Зарамбайте

Лист Еміля

ЧОРНІ ВІВЦІ®

Ігнє Зарамбайте

Ілюстраторка
Грета Аліце

Лист Еміля

Лист Емілія

УДК 821.161.2
З 34

Зарамбайте Ігне, Аліце Грета

Лист Еміля / Ігне Зарамбайте, Грета Аліце; пер. з литовської Беатріче Белявців. — Чернівці : Книги — XXI, 2021. — 64 с.

ISBN 978-617-614-337-6

Еміль дуже хоче мати друга, який завжди був би поруч. Щороку він надсилає листи на Північ із проханням саме про такий подарунок. На жаль, Різдвяний Дідусь не може виконати цього бажання. Коли таємничі працівники пошти — Берта і Людвік — прочитують лист, вони вирішують допомогти хлопчику. Утім, до свят залишається зовсім мало часу...

Письменницю Ігне Зарамбайте читачі та літературні критики вже оцінили за книги для дітей і підлітків: «Ельзе і таємниця старого маєтку», «Чарівні чоботи дідуся», «Ганчіркова лялька», «Чорноводні». Нове видання «Лист Еміля» прикрасили затишні та барвисті ілюстрації художниці Грети Аліце. Далі пригоди винахідливих поштових мишок продовжаться у книжці «Секретне агентство писання листів».

The translation and the publication of this book was supported by Lithuanian Culture Institute.
Переклад та видання цієї книжки здійснено за підтримки Lithuanian Culture Institute.

Text copyright © Ignė Zarambaitė
Illustrations copyright © Greta Alice
Originally published in Lithuania in 2020 by Nieko rimto, Dūmų str. 3A, LT-11119 Vilnius, Lithuania.

Усі права застережено. Жодну частину з цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмової згоди правовласників.

© Видавництво «Книги – XXI»,
видання українською мовою, 2021
© Беатріче Белявців, переклад, 2021

Ігне Зарамбайте

Грета Аліце

Лист Еміля

Переклад з литовської Беатріче Белявців

Зміст

7	Трудівниця Берта
II	Помічник
I4	Лист на Північ

22	Відповідь
32	Еміль
41	І де той друг?
50	Подарунок біля порога
56	Святвечір на пошті

Трудівниця Берта

Було собі таке невеличке затишне містечко — борознисте від вузеньких вуличок, уздовж яких стояли більші та менші будиночки. А в центрі — кілька дуже старих будівель. В одній із них розташовувалася пошта.

Попри те, що пошта була просторою та великою, зі всіх її закапелків стирчали стоси листів та листівок. І нічого дивного, бо до містечка зліталися листи і посилки з Англії, Франції, Німеччини, і навіть із Японії та Австралії. Також звідси відправлялася незліченна їхня кількість до різних міст по цілому широкому світові.

Проте деякі листи, мабуть, так ніколи й не дійшли б до своїх адресатів, якби не одна таємна працівниця пошти — Берта Довгохвоста. Це була... миша. Так-так, мишка — у білій шубці, з пильними чорними оченятами.

Удень, коли повно людей, вона не показувалася, бо знала, що ніхто не зрадіє миші, яка сновигає по кімнаті. Берта не могла збагнути, чому люди здебільше не люблять мишей... От і не показувалася їм на очі. Удень вона спала в нірці, а ось уночі бралася за серйозну роботу.

Щоночі вона дбайливо збирала листи до купи, вишукуючи їх під столами або в шухлядах, куди вони інколи ненароком западали,

і розкладала по місцях. Заклеювала розкриті конверти, щоб із них часом по дорозі не вислизнули листи. Берта завжди мала багато роботи, а перед Різдвом та Новим роком на пошті стояли просто цілі стоси листів! А вона видавалася такою маленькою проти цих величезних скирт! Якби раптом одна впала на неї, навряд чи мишці вдалося б вибратися звідти. Отож ця робота була ще й небезпечною. Втім, мишка пильнувала кожний лист, щоб вони всі без винятку лежали на своїх місцях.

Берта жахалася від самої думки про те, що могло б статися, якби вона не навела порядку в усіх цих розкиданих листах. Частина з них просто би зникла. А скільки людей розчарувалися б, не отримавши очікуваного листа... Тому вона пишалася своєю роботою й вірила, що її справа — найкраща у світі.

*

Як і багато хто з нас, Берта Довгохвоста теж мала свої слабкості. Одна з них — непереборна цікавість. Інколи вона не могла встояти перед спокусою і потай прочитувала листи в погано заклеєних конвертах. Вона чудово знала, що читати чужі листи негарно, але ніяк не могла стриматися, аж лапки свербіли. Берта нікому не розповідала про те, що прочитала, клала лист назад у конверт і міцно заклеювала. Мишка працювала на пошті вже не перший рік, тому деякі листи й адреси одразу впізнавала:

— О! Врешті Габія відписала Томові! І скільки він, бідолашний, міг чекати? О, тепер зрадіє, нарешті отримавши відповідь від подруги! — пискнула Берта, коли помітила лист для Тома з вулиці Шипшинової. — А який молодець Матей! Він ніколи не забуває прислати своєму кузенові привітання з нагоди уродин!.. Ого! Два роки тому Рокас надіслав мамі листа з Парижа, минулого року — з Дубліна, а цього — вже з Токіо! Нічого собі, синок — справжній мандрівник! А тут що? Посилка на Вітряний провулок. З Лондона... Для тієї дівчинки Моніки!

Її листи до Лондона Берта запам'ятала теж. Моніка кілька разів писала до свого татуся, який поїхав в Англію, але досі не отримувала відповіді. Листи дівчинки були коротенькими, приблизно такими: «Татусю, як твої справи? Чи довго ти ще там працюватимеш? Я дуже сумую за тобою. Чекаю на повернення. Моніка».

— Ах, уявляю, як вона зрадіє, отримавши гостинці від тата!

Посилка лежала, щільно загорнута в рудий папір і заклеєна стрічкою, тому заглянути всередину не виходило. Однак Берта була переконана, що там не лише подарунок для Моніки, але й лист від тата.

Хоча Берта Довгохвоста і впізнавала певних відправників та отримувачів, вони навіть не уявляли, що на пошті трудиться така працелюбна мишка. Проте це її не засмучувало. Берта почувалася, мов невидима фея, яка щоночі стрибала крізь густий ліс листів і творила маленькі дива.

Помічник

Берта Довгохвоста ледве встигала крутитися, тому дуже зраділа, коли знайшла помічника — інше мишеня. Правду кажучи, цей помічник сам її знайшов.

Однієї дощової ночі мишеня намагалося сховатися від крижаного вітру та дощукльної негоди і пролізло крізь малесенький отвір у мурованій стіні. Отвір видавався зовсім вузьким, і Берта не могла збагнути, як туди можна було пролізти. Та мишеня було маленьким, худеньким і дощенту промокло. З його сіренької шубки та рожевого носика дотолу спадали краплі дощу. Довгохвоста пожаліла прибуду й вирішила взяти його під свою опіку: ситно нагодувавши, Берта дозволила йому зігрітися та виспатися. Оскільки мишеня не мало ні імені, ні прізвища, Берта охрестила його Людвіком Мокреньким.

Спочатку він безперестанку плутався в Берти під ногами. Поки маленький Людвік не підріс, то більше забрав часу й заважав працювати, ніж допомагав. Протягом одної ночі він ставив сотні запитань. Як-от не розумів, чому не можна вільно бігати вдень приміщенням пошти.

— Це небезпечно, — пояснювала Берта.

— Чому? — витріщав оченята Людвік.

— Бо ми маленькі, і люди можуть не помітити нас. Хтось візьме й наступить. Та й узагалі — люди не надто радіють мишачому товариству.

— Чому? — знову спитало мишеня.

— Просто так уже є.

— Шкода, бо я хочу з ким-небудь познайомитися, — засмутився Людвік.

Утім, довго він не сумував, а незабаром Берта навчила його абетки — мишеня з величезною втіхою читало все, що написано на конвертах, і засипало Берту новими запитаннями.

— А що таке Париж? А де він? І який він завбільшки? Як два наших містечка? А може, як три? Невже ще більший? А там багато мишей? А там можна бігати вулицями вдень? А на пошті? — сипав і сипав запитаннями Людвік.

Ясна річ, Берта ніколи не була в Парижі, тому відповідала так, як їй самій здавалося:

— Удень по Парижу мишам бігати теж небезпечно. Як по вулицях, так і на пошті.

— Невже у світі немає жодного міста, де миші можуть бігати де забажають? — здивувалося мишеня.

— Можливо, і є. Але я не знаю де. Може, у Бангкоку чи в Камбоджі.

— А де це? Чи далеко? — цікавився Людвік.

— Дуже далеко. Звідти лише двічі приходили листи. Одного разу з Бангкоку і раз із Камбоджі.

Людвік любляв гратися й пустувати, особливо — стрибати від одного листа до іншого, від однієї купки до іншої, доки Берта не вгамовувала його.

Урешті-решт мишеня піросло і трохи втихомирилося. Людвік усе більше допомагав Берті Довгохвостій розподіляти листи. Коли Берта застудилася, підхопила гарячку та кашель і навіть не могла підвестися з ліжка, Людвік намагався її підмінити. Мишеняті це непогано вдалося. Берта його похвалила й у серці дуже ним пишалася.

Лист на Тівніч

Надворі був мороз і заметіль. Цілу ніч піддашшям гуляв пронизливий вітер. На пошті замети теж покрили всі полиці, столи та підлогу, але не снігові, а з безлічі листів. Берта з Людвіком потерли лапки й ревно взялися за роботу, бо до Різдва залишилося два тижні.

На пошті стало аж гаряче. Мишки трудилися з вечора, щойно пошту залишали останні відвідувачі, й до самісінького ранку. Людвік геть вибився із сил, почав безперестанку позіхати й терти оченята — так йому хотілося спати. Берта квапилася, оскільки мусила завершити все до відкриття пошти.

Маленький Людвік не витримав, сон зморив його на купці нерозібраних листів. А Берта геть-чисто втратила почуття часу. Обоє отямалися й аж підскочили, почувши, як хтось відчинив двері пошти.

— О боже! — пискнула Берта. — Тікаймо, Людвіку, хутчій!

Мишеня одразу прудко стрибнуло зі столу і чкурнуло за Бертою. Ненароком Людвік зачепив купку листів, і один із них полетів додолу. Лист так і залишився на підлозі, бо мишеня не встигло його підхопити.

— Тьху, ледве не попалися, — зітхнула Берта, щойно вони заскочили в нірку, й обтерла лапкою спітніле чоло.

— Там за-ли-шив-ся о-дин лист! — ледве переводячи дух, по складах вимовило мишеня.

— Де?

— На підлозі!

Цієї ж миті ввійшла пухкенька жіночка з почервонілими від морозу щоками, стріпала сніг і вмостилася в крісло.

— Йой, яка халепа, — хвилювалася Берта. — Можливо, хтось побачить його й підбере.

Незабаром двері почали відчинятися все частіше. Щоразу порив холодного вітру проривався всередину. Протяг підхопив із підлоги листа й кинув під ноги людям у черзі. Лист наче кричав: «Гей! Погляньте, я тут! Підберіть мене!». Однак ніхто його не помічав. Усі нетерпляче тупцювали в черзі до віконця, щоби якомога скоріше відправити святкові привітання і дарунки.

— Може, я міг би швиденько збігати й забрати його? — запитав Людвік.

— Ні! — категорично відповіла Берта. — Я не допущу цього. Ти можеш дуже постраждати!

Люди топтали лист ногами. На білому конверті залишалося все більше й більше відбитків брудних чобіт.

— Вони його затопчуть! — скрикнув Людвік. Мишеняті було так шкода листа, буцім той був живий і міг відчувати. — Ай! — зойкав малий щоразу, коли чийсь черевик знову топтав того листа. — Ай-ай-ай!

Бертині вусики тремтіли від хвилювання. Вона не могла допустити, щоб лист пропав! Урешті-решт Довгохвоста наважилася:

— Я спробую його забрати. Інакше залишиться хіба викинути до смітника. Пообіцяй мені, Людвіку, — ти не вилазитимеш, що б не трапалося.

— Обіцяю, — тихенько промимрило мишеня. Кілька хвилин тому він сам був ладен бігти, щоб вихопити того листа в людей з-під ніг. Проте чоботища здавалися такими загрозливими...

— Скажи це голосніше й дивися мені в очі, — наказала Берта. — Коли обіцяєш щось, потрібно дивитися в очі.

— Обіцяю! — сказало мишеня й підвело оченята на Довгохвосту.

Підбадьорюючи себе, Берта глибоко вдихнула, виринула з нірки і прудко шмигнула до листа. Людвік напружено спостерігав краєчком ока. У нього аж серденько з грудей вискакувало.

Берта, петляючи, пробігла ліс людських ніг і підхопила конверт із підлоги. Залишилося тільки повернутися назад. Тієї ж миті якась жінка опустила очі на землю, помітила Довгохвосту і дзвінко завищала:

— Боже! Це ж миша!

— Миша! — одразу заверещала інша.

— Ловіть це мерзенство! — зарепетувала ще одна.

Чоловіки намагалися наступити на несподівану гостю, жіночки махали торбинками. Від цієї моторошної картини Людвік мало не зомлів.

— Дивіться, вона тягне листа! — почувся крик.

— Ловіть її!

Не оглядаючись, Берта щодуху помчала назад. Якимось дивним чином їй удалося втекти. Лист був більшим за отвір нірки, але Людвік допоміг їй скоренько затягти його всередину.

Ще якийсь час біля нірки чулися людські голоси, та незабаром галас ущух. Лише Берта з Людвіком ще довго не могли отямитися від переляку. Очі їм повилазили на лоба, а вуха були насторожі аж до полудня. Намагаючись заспокоїтися, вони вмостилися у крісла-гойдалки й випили по горнятку гарячого шоколаду. Гарячий шоколад — ще одна слабкість Берти, встояти перед якою вона не могла. Людвік теж любив шоколад — і гарячий, і холодний. Через годинку він спокійно заснув. Берта теж лягла, але врятований лист не давав їй спокою. Їй так кортіло ще раз на нього глянути, що вона повернулася назад до вітальні. При тьмяному світлі запаленої свічки вона почала уважно розглядати конверт.

Зім'ятий та вологий від засніжених чобіт, лист був адресований Різдвяному Дідусеві на Північний полюс.

Берта помітила, що місце, де конверт мав би бути заклеєним, ледь розтулилося від вологи. Вона нетерпляче зазирнула всередину. Там лежав лист. Дещо завагавшись, Берта витягла і прочитала його.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.